

Zde bude vámi vytvořená titulní stránka.

Obsah

Úvod	3
První světová válka	3
Snahy o nezávislost v průběhu války	4
Leden–září 1918	5
Říjen 1918	5
1. – 16. října	5
17. – 27. října.....	6
28. – 31. října	6
Další události	7
Zbytek roku 1918.....	7
Roky 1919–1920	8

První světová válka

28. června 1914 došlo v Sarajevu k atentátu na tehdejšího následníka trůnu Rakousko-Uherska, Františka Ferdinanda d'Este. Jeho vrah, srbský nacionalista Gavrilo Princip, byl ihned poté uvězněn v Terezíně, kde následně i zemřel. Důvodem atentátu bylo nedávné násilné připojení Bosny a Hercegoviny k Rakousko-Uhersku.

Rakouský císař František Josef I. reagoval na vraždu svého synovce vyhlášením války Srbsku (které bosenské nacionalisty podporovalo). Ruský car Mikuláš II., který měl se Srbskem uzavřené spojenecké smlouvy, reagoval všeobecnou mobilizací a vyhlášením války Rakousku. Následně Rusku vyhlásil válku největší spojenec Rakouska – Německo, které již o den později obsadilo neutrální Lucemburské a Belgické území. Na to zase musela reagovat Velká Británie a Francie, které navíc obě měly spojenecké smlouvy s Ruskem. Výsledkem této řetězové reakce byla tehdy takzvaná Velká válka, dnes nazývaná první světová válka.

Největší a nejdůležitější frontou byla fronta západní. Zde se Německé císařství snažilo bleskovým útokem (stejně jako v předchozí prusko-francouzské válce) porazit Francii a donutit ji ke kapitulaci. Francouzští vojáci ale během tzv. zázraku na Marňě udrželi své pozice, zastavili německý postup a změnili válku ve válku zákopovou. V roce 1915 pak proběhla bitva u Ypres, kde byl poprvé použit bojový otravný plyn. V roce 1916 proběhly dvě velké bitvy – bitva u Sommy a bitva u Verdunu. Ani jedna z nich frontu příliš neposunula, ale obě strany ztratili přes dva miliony vojáků. V následujícím roce se na stranu Velké Británie a Francie připojily Spojené státy americké. Tvrdé boje pokračovaly, Nivellova ofenziva přinesla státům Dohody obrovské ztráty. Prorazit německé linie se částečně podařilo až britským jednotkám za použití tanků v součinnosti s pěchotou.

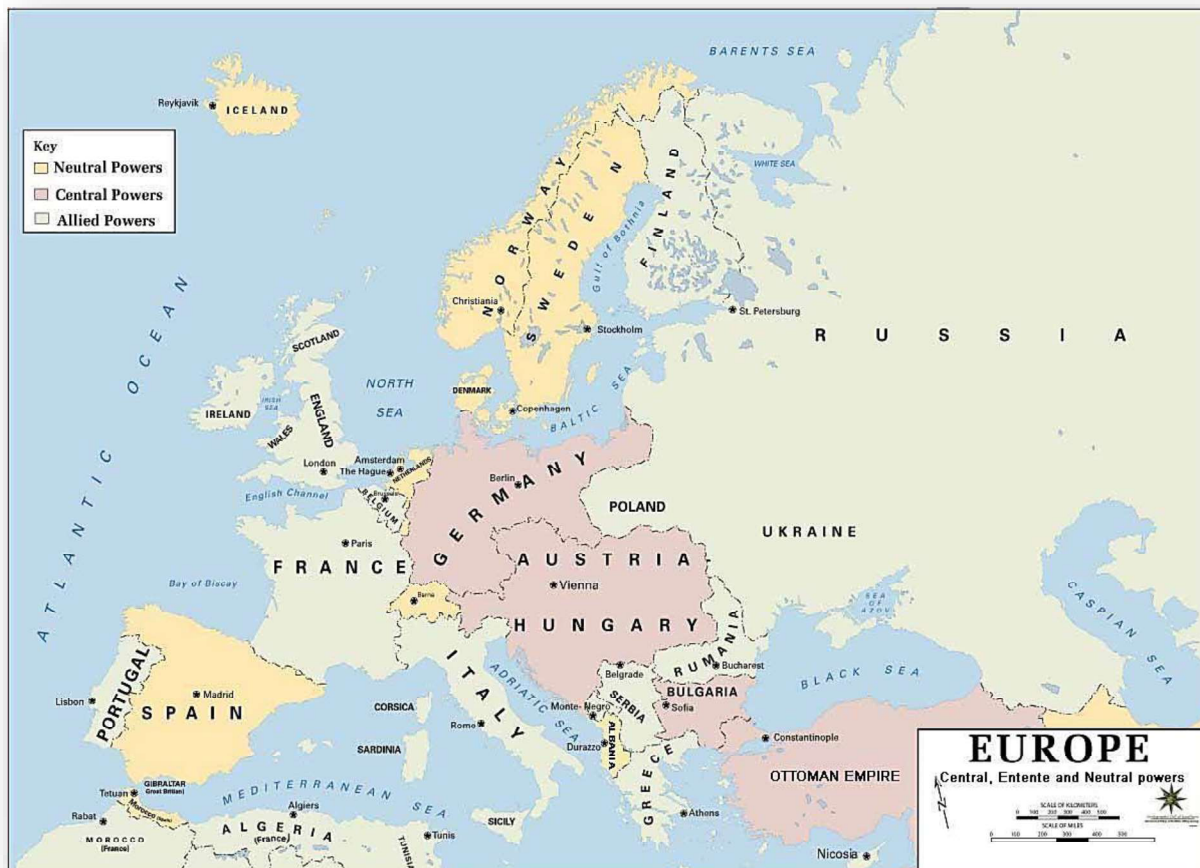
Na východní frontě se Rusku podařilo rychle mobilizovat a jako první zaútočit na německé Východní Prusko. Taktéž útok na Rakousko byl úspěšný, Rusům se podařilo dostat až za Karpaty na území východního Slovenska. Poté je ale společný útok Německa a Rakousko-Uherska zatlačil zpátky, linie se ustálily a na většině území přešly do fáze zákopové války. Zatímco ruské armádě se dařilo držet pozice, ruská ekonomika na tom byla velmi špatně. Bídne životní podmínky tak v roce 1917 vedly k převratu, který svrhnul nenáviděný carský režim a uzavřel s Německem potupný breislavský mír.

V roce 1915 se na stranu dohody připojila Itálie, která otevřela novou frontu s Rakouskem. Rakousko však dokázalo udržet, ba i prorazit novou frontu a dostalo se až k řece Piavě. Italská fronta byla typická velmi náročným alpským terénem a obecně bojovými podmínkami.

V reakci na mnohonásobné porušování mezinárodních dohod Velkou Británií (např. zaminování neutrálních vod či neomezená blokáda) vyhlásilo Německo neomezenou ponorkovou válku. V roce 1915 potopila německá ponorka U-20 civilní parník Lousitania, čímž Německo velmi popudilo USA. O dva roky později se tak USA přidává do války na straně Dohody.

První útoky Dohody, posílené nyní o americké vojáky, však vyšly vniveč. V roce 1918 už ale Německo bylo ekonomicky na dně a německý císař Vilém II. věděl, že musí válku rychle ukončit, jinak hrozí jeho zemi bankrot. Německé velení proto na jaře provedlo rozsáhlou ofenzivu, která po několika letech bojů prolomila linie Dohody a dostala se až na dostřel Paříže.

Poté se ale postup zastavil a státy Dohody provedly tzv. stodenní ofenzivu, při které zatlačily německé jednotky zpátky na německé hranice. V listopadu 1918 tak Německo a Rakousko-Uhersko muselo podepsat mír. Výsledkem bylo 18 milionů mrtvých, desítky milionů zraněných a rozpad třech velkých říší (rakousko-uherské, osmanské a ruské).

Obrázek 1 – Mapa Evropy v roce 1914

Snahy o nezávislost v průběhu války

Důsledkem vyhlášení první světové války 28. července 1914 byly odsunuty národnostní otázky v Rakousko-Uhersku do pozadí. Odsunutí národnostní otázky vedlo některé české politiky k upřednostnění požadavku samostatnosti před federálním uspořádáním monarchie. Po počátečních represích zůstávali čeští politici doma pasivní a snažili se nevytvářet záminky k postupům proti nim.

Naproti tomu český exil v čele s bývalým říšským poslancem Tomášem Garriguem Masarykem, francouzským generálem Milanem Rastislavem Štefánikem a diplomatem Edvardem Benešem prosazoval během války u mocností Dohody vznik samostatného státu Čechů a Slováků (Masarykovo a Štefánikovo prohlášení, že Češi jsou Slováci a Slováci Češi, jsme jedno) a územní spojení bývalých Zemí koruny české a Horních Uher. Tomu také napomáhaly různé krajské sbírky (převážně v USA) a československé legie.

Československé legie byly původně vytvořené z Čechů žijících v Rusku, 28. září 1914 vznikla Česká družina, která měla být příkladem ke vstupu do carské armády také dalším slovanským menšinám v Rusku (Chorvatům, Srbům atd. a byla pod ruským velením, zpočátku přezíravým a krutým, až příchodem plukovníka Václava Platonoviče Trojanova se poměry zlepšily) a posléze byla doplněná o válečné zajatce, kteří odmítali zůstat v zajateckých táborech a dobrovolně se rozhodli vstoupit do československého vojska (po Zborovské bitvě v roce 1917 se vstup do československého vojska téměř zautomatizoval) a bojovat proti Rakousku-Uhersku a Německu. I přesto, že jim v případě zajetí hrozil trest smrti za velezradu. Riziko zajetí se zvýšilo i tím, že českoslovenští legionáři byli povětšinou nasazeni do první linie bojů (Italské legie) nebo sloužili pro dobrou znalost německého i slovanského (čeština) jazyka jako vyzvědači (především v Rusku). Jejich vojenské úspěchy (kupř. Zborov, Bachmač, Kazaň) zvýšily povědomí o nespokojenosti českého a slovenského národa. Slováků bylo v legiích kolem 5500 vojáků. Čechů kolem 100 tisíc vojáků. Původně mělo československé vojsko vzniknout v USA z českých, a především slovenských krajanů, jelikož otcem myšlenky byl Štefánik, k

tomu ale nedošlo (byl tam prováděn jen omezený výcvik československého legionářského vojska), a proto československé legie převzaly úlohu československého vojska - armády dosud neexistujícího státu. Složit vojsko z původních válečných zajatců bylo velmi problematické (porušení předchozí přísahy, v podstatě se jednalo o poddané Rakouska, které v případě zajetí čekala poprava za vlastizradu, únava z předchozích bojů atd.) což se projevilo později, a proto T. G. Masaryk zajistil ještě před odjezdem z Ruska v únoru 1918, aby byly Československé legie v Rusku součástí Francouzské armády. Roku 1917 kritizovali nečinnost českých poslanců domácí spisovatelé.

Leden–září 1918

Domácí politici se objevili na scéně při Tříkrálové deklaraci na počátku ledna 1918. Tento dokument reagoval na zdánlivě bezvýznamné jednání o separátním míru s Ruskem, na které nebyli pozváni zástupci národů Rakousko-Uherska. Deklarace obsahovala požadavek samostatnosti a nebylo v něm ani slovo o Rakousko-Uhersku. Tím byl zahájen společný postup osamostatnění doma i v zahraničí.

8. ledna 1918 bylo vyhlášeno 14 bodů prezidenta USA Woodrowa Wilsona. Jejich význam pro budoucí československý stát je nesporný, ale toto prohlášení ještě negarantovalo vznik samostatného státu, pouze požadovalo autonomii pro rakousko-uherské národy. Je třeba upozornit na to, že garance samostatnosti přišla až s odpovědí prezidenta Wilsona na nabídku rakouského císaře a uherského krále Karla I. ze dne 16. října 1918.

Masaryk dosáhl v průběhu roku 1918 příslibu uznání nezávislosti od hlavních západních mocností Dohody. V Paříži ustanovil prozatímní československou vládu. Mezitím se politické strany na domácím českém území dohodly na vytvoření Národního výboru československého, který měl připravovat převzetí moci. Maffie se v září 1918 připravovala na možnost převzetí moci nekrvavým vojenským převratem.

Již v průběhu roku 1918 byl budoucí Československý stát mezinárodně přijat. Československé legie byly de facto uznány za spojeneckou armádu. Československou národní radu uznaly za základ budoucí československé vlády postupně následující státy: 29. června Francie, 9. srpna 1918 Spojené království (Velká Británie), 3. září 1918 Spojené státy americké, 9. září 1918 Japonsko a 3. října 1918 Itálie. Prozatímní československou vládu ustavenou dne 14. října 1918 s předsedou T. G. Masarykem v čele uznaly 15. října 1918 Francie, 23. října 1918 Spojené království a Srbsko, 24. října 1918 Itálie, 4. listopadu 1918 Kuba, 12. listopadu 1918 Spojené státy americké a 24. listopadu 1918 Belgie. Uznání dalších spojeneckých států následovalo. Československo se tak dostalo do zcela výjimečné pozice, jelikož se stalo jediným nástupnickým státem Rakouska-Uherska, jehož budoucí existenci spojenci uznali ještě před konáním Pařížské mírové konference v roce 1919.

ŘÍJEN 1918

1. – 16. října

5. října 1918 Německo přišlo s nabídkou příměří, k ní se přidaly Rakousko i Turecko. Rakousko nabídlo příměří ještě téhož dne.

Československo ve skutečnosti vznikalo v podstatě během dvou dnů od 16. do 18. října 1918. Do té doby nebylo zcela jasné, zda v Evropě vůbec k nějakým změnám dojde. Na 14. října svolala Socialistická rada generální stávkou a řadu demonstrací, kde měl být vyhlášen socialistický stát nezávislý na Rakousku. Když se o tom dozvěděl zástupce velitele pražské vojenské posádky, maršál Eduard Znaněvskij, dal v Praze rozmístit vojsko. Národní výbor se obával krveprolití, snažil se připravené demonstrace odvolat a distancoval se od zamýšleného vyhlášení samostatnosti, demonstrace se ale odvolat nepodařilo. K násilí ale nedošlo. Někteří z vůdců Socialistické rady byli posléze zatčeni.

Tyto události vyděsily rakousko-uherskou vládu, která se velmi obávala chaosu a vzestupu bolševismu. 16. října do Prahy poslala majora Rudolfa Kalhouse, aby s českými vůdci dohodl udržení kázně u českých pluků. Rašín mu to slíbil výměnou za slib lepšího přístupu Vídně vůči Čechům.

16. říjen 1918 byla zveřejněna poslední rakouská nabídka adresovaná prezidentu Wilsonovi, byla předána Rakouskem švédské diplomacii již 7. října, kdy Karel I. se ještě na poslední chvíli snažil zachránit svoji monarchii. Jeho nabídka byla ze strany USA za dva dny odmítnuta. Nabídka zahrnovala autonomii pro Čechy, ale pouze pro ně, pro Slováky nikoliv, citát: "...Tato nová úprava, která se nijak nedotýká celistvosti zemí Svaté koruny uherské ..." Neřešila řadu problémů: Polsko, národy v Uhersku (Uhersko bylo z federalizace úplně vyloučeno a mělo si zachovat centralizovanou monarchii), chybělo také řešení Jihoslovanské otázky atd. Odmítnutím Karlova manifestu jeho hlavními protivníky, tedy Spojenými státy, Francií a Spojeným královstvím, došlo k rozpadu monarchie a v této souvislosti ke vzniku Československa. I státy do jisté míry sympatizující s Habsburky a jejich státem, jmenovitě Švédsko, Norsko, Nizozemí a Švýcarsko, upozorňovaly na "šílené" načasování manifestu, který podle nich měl být zaslán minimálně o rok dříve, tedy již někdy během podzimu 1917. 19. října tuto deklaraci odmítl také Národní výbor.

Poslední slova habsburského panovníka vládoucího území budoucí Československé republiky, 12 dní před oficiálním rozpadem Podunajské monarchie, zněla: "Rakousko se má státi, jak tomu chtějí jeho národové, státem spolkovým, v němž každý národní kmen tvoří svůj vlastní státní útvar na území, jež obývá. Tím se nijak nepředbíhá spojení polských území Rakouska s polským neodvislým státem. Městu Terstu s obvodem dostane se podle přání jeho obyvatelstva postavení zvláštního..."

17. – 27. října

17. října bylo T. G. Masarykem zasláno prezidentu Wilsonovi "Prohlášení nezávislosti československého národa", aby se mohl připravit na odpověď Habsburkům. Tento text byl později označen jako Washingtonská deklarace. Masaryk o plánech Karla I. Habsburského na federalizaci věděl, a proto text prohlášení připravil se svými spolupracovníky; z části na něm pracoval přímo sám.

18. října Wilson odepsal Masarykovi, že deklaraci četl, dojala ho a již dává odpověď Rakousku, se kterou bude Masaryk spokojen. Washingtonská deklarace Čechoslováků byla ještě téhož dne vyhlášena v Paříži. Důležitější ale je, že 18. října obdržel také švédský velvyslanec působící ve Washingtonu Wilsonovu odpověď pro Rakousko-Uhersko (Švédsko bylo pověřeno zastupováním zájmů Rakouska-Uherska vůči USA). Na počátku Wilsonovy odpovědi, kterou velvyslanci Švédska předal Robert Lansing, nenechal prezident USA rakouské vládní kruhy na pochybách o tom, že pouhá autonomie rakousko-uherských národů (požadavek, který Wilson zapsal ještě 8. ledna 1918 do svých čtrnácti bodů) nemůže už sloužit jako podklad pro mír. Citát: "Mezi Čechoslováky a říší německou i rakousko-uherskou je stav válečný a Národní rada je de facto válčící strana ... a ony, ne on (poznámka: Karel I.), mají býti soudci nad tím, které akce na straně vlády rakousko-uherské uspokojí aspirace a mínění národů o jejich právech a o určení jejich jakožto členů rodiny národů..."

20. října ve 3 hodiny odpoledne je americkým velvyslanectvím v Paříži úředně Benešovi sdělena odpověď prezidenta Wilsona rakousko-uherské vládě, tedy, že mír bude jen za podmínky uznání samostatnosti Čechoslováků a Jihoslovánů. Toho dne přestalo Rakousko-Uhersko mezinárodně, právně a diplomaticky pro Spojence existovat, i když fakticky se tento stát ještě několik dní udržoval na živote, než kapituloval také vojensky.

22. října se sešel císař Karel I. s místopředsedou Národního výboru Československého Václavem Klobáčkem a žádal ho, aby by se následující události obešly bez krveprolití. Také velení pražské vojenské posádky souhlasilo, že nebude klást událostem žádný odpor a úloha vojska se omezí pouze na udržení pořádku. 25. října jednali Maďaři s Milanem Hodžou a dalšími slovenskými politiky, nabídli vytvoření zvláštního slovenského ministerstva.

28. – 31. října

Dne 28. října 1918 zahájila v Ženevě delegace Národního výboru vedená Karlem Kramářem jednání s představitelem protirakouského zahraničního odboje Edvardem Benešem o vytvoření a podobě samostatného československého státu. Mimo jiné dospěli k dohodě, že nový stát bude republikou (byla uvažována i monarchie), prezidentem se stane Masaryk, Kramář bude předsedou vlády. Téhož

dne kolem 9. hodiny ranní se vydali Antonín Švehla a František Soukup jménem Národního výboru převzít Obilní ústav v Praze, aby zabránili odvozu obilí na frontu, a nechali zaměstnance ústavu přísahat věrnost nově vznikajícímu státu. Poté se rozšířila zpráva o uznání podmínek míru Rakousko-Uherskem.

Podmínky obsahovaly i uznání autonomie národů Rakousko-Uherska, které si lid vyložil jako uznání nezávislosti. Tato zpráva se stala impulsem k živelným demonstracím, při nichž lid jásal v ulicích a ničil symboly Rakousko-Uherska. Na Václavském náměstí u pomníku svatého Václava promluvil k davům kněz Isidor Zahradník a vyhlásil samostatný Československý stát.

Večer 28. října vydal Národní výbor první zákon, zákon o zřízení samostatného státu československého, a poté bylo ještě zveřejněno svolání Národního výboru "Lide československý. Tvůj odvčký sen se stal skutkem ...". Pod oběma dokumenty byli podepsáni Antonín Švehla, Alois Rašín, Jiří Stříbrný, Vavro Šrobár a František Soukup – později zvaní "Muži 28. října". Tentýž den byli do Národního výboru přibráni 4 zástupci, zástupci Němců a Maďarů nebyli přizváni.

29. října jednal Národní výbor s českým místodržitelem Maxem Coudenhovem o převzetí moci. Výsledkem byl kompromis, když se Národní výbor přihlásil k prozatímnímu zřízení veřejné správy. Navečer se pražské vojenské velitelství pokusilo vyprovokovat s Národním výborem střetnutí. Téhož dne se němečtí poslanci usnesli vydělit ze severního pohraničí Čech provincii Německé Čechy (Deutschböhmen) a začlenit ji jako autonomní jednotku do příštího Německého Rakouska. Ve dnech 29. - 30. října se konstituovala československá státní moc v Brně, Plzni, Ostravě, Olomouci, Hradci Králové, Pardubicích a na dalších místech.

30. říjen byl závěrečným dnem pražského převratu. Rakouské vojenské velitelství kapitulovalo před Národním výborem, protože maďarští a rumunští vojáci odmítli bojovat. Téhož dne se v Turčianském Svätém Martinu sjelo 200 politických vůdců Slovenska, přijali Martinskou deklaraci, na jejímž základě se Slovensko připojilo k českým zemím, a ustanovili dvacetičlennou Slovenskou národní radu jako výkonný orgán v čele s předsedou Slovenské národní strany Matúšem Dulou. V Ženevě vyvrcholila jednání představitelů Národního výboru. Sudetoněmecký poslanec R. Lodgmann von Auen jednal s Národním výborem, který chtěl získat německé politiky na vytvoření československého státu. Lodgmann však tuto spolupráci odmítl. Němečtí poslanci ze severovýchodu Čech, severu Moravy a Slezska v čele s R. Freisslerem vyhlásili zřízení provincie Sudetsko (Sudetenland) a její připojení k Rakousku.

DALŠÍ UDÁLOSTI

Zbytek roku 1918

Po vyhlášení samostatnosti Československa se konaly ve městech i v obcích oslavy, slavnostní průvody a bohoslužby. Lid jásal nad nabytou samostatností i nad koncem války. Při těchto oslavách docházelo k ničení státních symbolů Rakouska-Uherska, ale též k ničení věcí, které habsburskou monarchii byť jen připomínaly. 3. listopadu se vydal dav pod vedením Franty Sauera zničit historickou památku – mariánský sloup, který stál na Staroměstském náměstí v Praze jako připomínka na Švédské obléhání Prahy roku 1648.

3. listopadu zástupci německého obyvatelstva na jižní Moravě proklamovali ustanovení provincie Deutschsüdmähren a zástupci Němců v jižních Čechách vznik provincie Böhmerwaldgau, které měly být připojeny k Německému Rakousku.

4. listopadu 1918 byla ustanovena zatímní slovenská vláda, která úřadovala ve Skalici. Na Slovensko zároveň vstoupil první oddíl československého vojska. 13. listopadu vyhlásil Národní výbor Prozatímní ústavu, která přenášela moc na Národní shromáždění. Následujícího dne se konala první schůze Národního shromáždění, na níž byl československý stát prohlášen republikou a Tomáš Garrigue Masaryk byl zvolen prezidentem. Byla ustavena vláda v čele s Karlem Kramářem. Národní shromáždění dále vydalo zákon o zrušení šlechtických titulů a řádů a zákon o osmihodinové pracovní době.

9. listopadu 1918 Americká národní rada uherských Rusínů v Scrantonu souhlasila s plánem připojit Podkarpatskou Rus k Československu.

Následující odstavec obsahuje typografické chyby, které je Vaším úkolem odstranit. Tyto chyby nebyly ve vzorovém řešení odstraněny. V listopadu došlo rovněž k prvním střetům v tzv "maďarsko – československé" válce a 15. listopadu vydala maďarská vláda prohlášení proti postupu českých jednotek na Slovensko a sama sem vyslala vojenské oddíly. 29. listopadu obsadila rodící se československá armáda Most a zahájila tak vojenskou likvidaci sudetoněmeckých provincií. Nálada se v německých oblastech opět vyostřila v březnu 1919, když české úřady zakázaly českým Němcům zúčastnit se voleb do rakouského parlamentu. Při následných demonstracích 4.3.1919 bylo českou armádou zabito 54 osob a 84 osob bylo zraněno. Tento březnový incident značně poznamenal další česko–německé vztahy. 19. prosince 1918 vydalo francouzské ministerstvo zahraničí prohlášení, že Československo jako spojenecký stát má právo podržet až do rozhodnutí mírové konference území v rámci historických hranic českých zemí.

V pátek 20. 12. 1918 byl prezident Tomáš Garrigue Masaryk slavnostně uvítán Národním shromážděním v železniční stanici Horní Dvořiště a veřejně poprvé vystoupil na zcela zaplněném velkém náměstí v Českých Budějovicích.

21. prosince 1918 se vrátil prezident Masaryk do Prahy. Při jeho triumfální cestě vlakem z Českých Budějovic jej v železničních stanicích na trase (zastávky Veselí-Mezimostí, Tábor, Benešov) do hlavního města vítaly tisíce občanů.

V neděli 22. 12. 1918 přednesl Masaryk na Pražském Hradě své První poselství, ve kterém nastínil koncepci Československého státu.

24. prosince se Maďarsko podvolilo nótě Dohody o stanovení demarkační čáry na Slovensku, do 20. ledna 1919 obsadila Československá armáda zbytek Slovenska. 21. ledna zaslala československá vláda polské vládě memorandum, které fakticky ohlašovalo vojenské obsazování Těšínska. Boje trvaly do 30. ledna, dohoda o nové demarkační čáře byla podepsána 3. února.

Roky 1919–1920

25. února 1919 byl vydán zákon o okolkování bankovek Rakousko-Uherské banky a bylo zahájeno vytváření vlastní československé měny. 25. března bylo na Slovensku vyhlášeno stanné právo proti vůdcům bolševického hnutí, což bylo reakcí na vznik Maďarské republiky rad. 27. března překročily oddíly československé armády demarkační čáru s Maďarskem a zahájily intervenci proti Maďarské republice rad. 16. dubna byl přijat zákon o pozemkové reformě, který rozhodl o záboru pozemkového majetku nad 150 hektarů zemědělské půdy nebo 250 hektarů půdy vůbec. 4. května zahynul při letecké nehodě Milan Rastislav Štefánik. 8. května se v Užhorodě uskutečnila porada rusínských národních rad, která potvrdila výsledek plebiscitu o připojení Podkarpatské Rusi k Československu.

20. května 1919 přešla Maďarská republika rad do protiútoků a vtrhla na Slovensko, kde byla na jihu Slovenska 16. června vyhlášena Slovenská republika rad. Po bitvě o Zvolen však musela maďarská vojska ze Slovenska postupně ustoupit a Slovenská republika rad zanikla.

Na mírové konferenci v Paříži zastupoval Československo Edvard Beneš, který předložil státníkům celou řadu memorand týkajících se nově vzniklého Československého státu. Jedním z dokumentů, které zde Beneš předložil byla Nóta o národnostním režimu v Česko-Slovenské republice, v níž přislíbil, že tato nově vzniklá republika "zamýšlí vybudovat organizaci státu na přijetí národních práv a zásad uplatňovaných v ústavě Švýcarské republiky". Dále bylo v nótě uvedeno např. to, že oficiálním jazykem v Československu bude čeština a rovnoprávným jazykem s češtinou bude němčina, nebo také, že veřejné úřady budou otevřeny všem národnostem obývajícím území republiky. Některé ze slibů daných v této nótě následně splněny nebyly, např. v roce 1926 tak bylo v Československu dáno zákonem, že osoby zaměstnané ve státní službě musí ovládat státní jazyk – a tím němčina nebyla. Beneš na konferenci předložil také návrh na vytvoření koridoru (pásu země), který by zaručoval spojení Prahy s Terstem, případně s Hamburkem (uvažovalo se ale i o Koblenzi). Tato snaha spojit Československo s mořem vycházela z myšlenky T. G. Masaryka, který již v roce 1915 předložil britskému ministrovi zahraničních věcí plán na vytvoření společného státu Čechů, Srbů a

Chorvatů (přesněji – předpokládané „Svobodné Čechy“ se měly spojit s předpokládaným „Srbochorvatskem“). Československý požadavek na vznik koridoru byl na konferenci zamítnut. Výsledkem usilovných snah o Československo – jugoslávské spojení (snaha byla především ze strany Československa, které se cítilo ohroženo sousedními státy) se nakonec stala v roce 1920 Malá dohoda. Stejně jako plán s koridorem se stal nereálným i další Československý požadavek přednesený na konferenci, a to snaha o začlenění německého území Lužice, obývané Lužickými Srby, do hranic Československa. I tento požadavek byl zamítnut, jelikož by Československo muselo spolu s Lužickými Srby pojmout i další desetitisíce německého obyvatelstva, které v Lužici žilo. Ohledně hranic vzniklého státu byl tedy názor spojenců, a především pak Francie, celkem jednoznačný – zachovat nově vzniklé Československo v historických hranicích tzv. zemí Svatováclavské koruny, Čech, Moravy a Slezska, k nimž bylo připojeno Slovensko a Podkarpatská Rus. Odmítnuta byla myšlenka na připojení německých oblastí Československa k Německu nebo Rakousku, jelikož by se tím Československo oslabilo. O hranicích nového státu tak rozhodly nejen důvody historické, ale také strategické, politické a ekonomické. Hranice Československa byly stanoveny na pařížské mírové konferenci a dalšími dokumenty:

- Hranici mezi Československem a Německem určila Versailleská smlouva z 28. 6. 1919, ve které Německo uznávalo nezávislost Československa, odstupovalo mu jižní část hornoslezského okresu Ratibor (Hlučínsko) a zavazovalo se mu poskytnout na dobu 99 let svobodná pásma v přístavech Hamburk a Štětín. V článku 86 se Československo zavázalo přijmout v budoucnosti případná opatření, která by vítězné mocnosti udělaly k ochraně menšin na jeho území.
- Hranici mezi Česko-Slovenskem a Rakouskem určila Saint-Germainská smlouva z 10. 9. 1919. Touto smlouvou byl formálně uznán vznik svrchované Česko-Slovenské republiky. Rakousko uznávalo nezávislost a územní nedotknutelnost Česko-Slovenské republiky, zřikalo se územních nároků vůči Česko-Slovensku a odstupovalo Česko-Slovensku dolnorakouská území (Vitorazsko, Valticko a Dyjský trojúhelník).
- Hranice s Maďarskem byla určena Trianonskou smlouvou 4. 6. 1920.
- O Těšínsku, Oravě a Spiši rozhodla Rada vyslanců 28. 7. 1920.

Celá hranice Československa byla zdokumentována 10. 8. 1920 Sèvreskou smlouvou, která však nebyla ratifikována. Československo tak nakonec zdědilo 21 % území zaniklého Rakousko-Uherska a žilo na něm 25 % obyvatel této zaniklé monarchie.

29. února 1920 schválilo Národní shromáždění ústavu, která formálně prohlásila Československo za demokratickou republiku, v jejímž čele stojí prezident. Zákonodárnou moc vykonávalo Národní shromáždění, skládající se z poslanecké sněmovny a ze senátu.

Obrazek 2 – Mapa Evropy v roce 1923, převzato z (1)

REJSTŘÍK

Beneš, E., 8
František Soukup, 6, 7
Karel I., 6
Masaryk, T. G., 5, 6, 7, 8
Štefánik, M. R., 4, 8

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Mapa Evropy v roce 1914	4
Obrázek 2 – Mapa Evropy v roce 1923, převzato z (1)	9

BIBLIOGRAFIE

1. Map of Europe in 1923. *Wikipedia, the free encyclopedia*. [Online] Wikimedia Foundation, 2001. [Citace: 20. 11 2017.] https://en.wikipedia.org/wiki/World_War_I#/media/File:Map_Europe_1923-en.svg.
2. Vznik Československa. *Wikipedie, otevřená encyklopedie*. [Online] Wikimedia Foundation, 2001. [Citace: 20. 11 2017.] https://cs.wikipedia.org/wiki/Vznik_Československa.